

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednim i prilogami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gl. 6 60
pol leta 6 „ 60 3 30
četrť leta 3 „ 40 1 70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici, št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlano naročnino se ne oziramo.

Oglasni in poselnicke se računijo po peti-vrstah če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopolni naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici na Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu do Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Javen ljudski shod v Kojskem.

Četrťi letošnji shod akad. fer. društva „Adrije“ v vinorodnih Brdih je vspel popolnoma. Shoda so se udeležili zastopniki vseh briskih občin, tako da je bil na tem shodu zbran cvet Brd.

Ob napovedani uri je otvoril shod t.č. podpredsednik „Adrije“ ter predlagal predsednikom g. Ivana Lenardiča iz Kojskega, kar se je tudi soglasno sprejelo. Vlado je zastopal nadkomisar g. Polley. Prvi je govoril cand. iur. Mirko Koršič o slovenskem šolstvu:

Pozdravljene mi čete narodnjakov; pozdravljeno mi število zavednih posestnikov, ki ste prišli sem, da i vi povzdignete glas v prilog zatiranemu narodu; pozdravljene mi trunčiči, mož delavcev-trpinov, mož udrtih lic, žuljavih rok; pozdravljen mi roj vinogradcev, ki v potu svojega obraza neguješ in oskrbuješ zelene parobke naših zelenih Brd; pozdravljena i ti četa mladih briskih fantov, katerih se skrb ni še dotaknila s kruto roko — pozdravljeni mi vsi — bodite mi stokrat pozdravljeni — saj zbrali ste se vsi v imenu revnega našega naroda in njegovih zatiranih pravic. Rojaki, nismo prišli sem kakor apostoli, razširjati nove nauke, tudi nismo prišli kakor gladki politiki, pridobivati si Vaše naklonjenosti; v vaša vinorodna Brda nas je privedla želja, da tudi vas, naše prednje straže v obrambi proti našim narodnim sovražnikom, pridobimo v krog borilcev, ki se hojujejo za svoje pravice.

Slovenci smo majhen narod, daleč potisnjeni sem doli na jug, najmanjši smo med slovanskimi sobraty, in zato nas osoda preganja kakor desetega brata in kakor mačeha svojo pastorko. Naši slovanski bratje so veliki in močni, dosegli so več ali manj svoje cilje, zgradili si veličastno stavbo lastne kulture; naši slovanski bratje Čehi, Rusi, Poljaki korakajo ponosnih postav, silnih korakov naprej, naprej v vrstah kulturno visoko stoječih narodov; naši bratje Jugoslovani so se otrsli turskega jarma, priborili si samostojnost ter tudi gledajo jasnega čela in vedrih lic v bodočnost. Le mi, le mi zaostajamo, le mi ne moremo držati enakega koraka s

svojimi sobraty, le mi navzlic vsem naporom ne moremo postati vredni svojih sobratov. Kje je oni činitelj, ki je povzdignil naše slovanske brate, kje tisti vzrok, da mi ne moremo naprej? Lahek odgovor! Naši bratje so veliki, oni žive v kompaktnih masah, oni si svojo osodo določajo sami. A mi? Našo osodo določajo tujci, ki so nam vse prej kakor prijazni. Že od pantiveka nam je osoda nemila. Razcepila nas je in razkropila nas med različne vladarje, ki so s svojimi podaniki tržili kakor s čredo brezumne živine. Vsak del je živel zase, živel v temoti duha, bil izsesavan od graščakov in valpetov, živel brez enotnosti, brez vodstva, ki bi čutilo zanj, brez prijateljev, brez vezi, brez ciljev. In to se ni do danes še izpremenilo. Osoda nas je razdelila v Primorce, Kranjce, Štajerce in Korošce, in da postane kaos še večji — raztrgala je še one vezi, ki so spajale dele posamezne celote: Brica je odtujila od Ipavca, Ipavca od Tolminca, Tolminca od Bohinjca itd. Tako smo ostali narod brez tradicij, brez ciljev, brez samozavesti. In naša vlada, ki tako spretno drži centralistične vajeti v svojih rokah, se ne potruži, da bi i pri nas uvedla centralistični sistem, ravna se dalje po svoji devizi: *divide et impera*. Predaleč bi zašel, če bi sledil temu svojemu razmotrivanju, pokazati sem samo hotel, da je bila naša osoda zmerom odvisna od elementov, ki so nam neprijazni. Drugi narodi so se lepo razvijali, gradili svojo kulturo — mi smo morali živeti v suženjskih odnosih ter robotati za tujce. Drugi narodi so živeli v miru, skrbeli za svojo izobrazbo, mi smo stali na braniku proti napadom barbarskih narodov. Kar velja za preteklost, velja i za sedanjost. Tujci vođa naša pota, in ta pota ne vodijo naravnost naprej v jasno bodočnost — ta pota vodijo v stran, v stran — v gotovo potujčenje.

Naša vlada za nas ne mara, naši ljubljivi kulturni sosedje nas sovražijo, njih stremljenje je, da čim prej spravijo slovenski glas s površine zemlje in zamenjajo s tujimi zvoki. To stremljenje naša slavna vlada še podpira. Tu doli na jugu, kamor zaide le tuja nemška noga, mrgoli nemških učilišč,

z ene strani nas potuje vlada s svojimi državnimi zavodi, z druge strani nemški Schulverein, ki pograbi vsako priliko, da nam vsili kako nemško šolo. Lega nazionale, ta zagrizena laska zalega, se vrine povsod, kjer more, ter prične sistematičen lov na slovanske otroke. Nobeno sredstvo ni preslabo tem našim ljubim sosedom. Slovenski oče, ki si v potu svojega obraza služi svoj kos kruha pri laskem gospodarju, je prisiljen odtujiti svoje otroke sebi in svojemu narodu, sicer ga brezsrčno zapode po svetu. Našim otrokom se laskajo, vabeč jih z ljubeznjivimi besedami in medenimi kolači v svoje učilnice. Laška otročad zasramuje, bluje, kamenja našo deco, ki si upa govoriti v svojem materinem jeziku. Seveda vse to v znamenju avite kulture. Kakor je pri nas doma, tako je drugod, kjer je naše prebivalstvo neusmiljeno podvrženo laskim in nemškim nestrpnem. Naštevati take v nebo vpijete slučaje bi bilo preveč, preveč, pozna jih vsakdo izmed nas iz lastne skušnje.

Ni mi pač mogoče molčati o krivici, ki se godi celemu slovenskemu prebivalstvu goriske dežele, o krivici, ki se nam godi glede slovenske ljudske sole v Gorici. Že desetletja bijemo ta kulturni boj — kulturni samo za nas, v tem slučaju se naši nasprotniki ne morejo bahati s kulturo. Koliko truda je stalo naše starše in prvoboritelje, predno so si izbojevali svojo pravico — pravico, ki je pripoznana vsakemu avstrijskemu državljanu. Konečno so morali slovanske šole v Gorici vendar odpreti. Toda ne vprašajte, kje? Tam daleč zunaj mesta imamo Slovenci svojo šolo v stari vojašnici, ki je bila za vojake preslaba, vsled česar so morali vojake preseliti. Tja konec mesta, uroci daleč v Podturen naj hodijo slovenski otroci v šolo — ne učiti se, ampak kvariti si zdravje v zatohlih prostorih. Slovenci sicer imamo sedaj ljudsko šolo, ali za nas je to toliko, kakor bi je ne imeli. Ako nočemo, da nas en dan ali drugi ne požrejo, moramo si za 1000 šolskih otrok sami vzdrževati šole. Ako bi bilo na eni ali na drugi strani le kaj pravicoljubja, morali bi nam dati slovenskih ljudskih sol, tako pa Slovenec plačuj in trpi, saj za drugo tako nisi na svetu. V mestu torej nimamo

šole, na deželi pa so šole pomanjkljive; občina, ki ima dvorazrednico, si že lahko čestita. Drugod po Štajerskem in po Kranjskem so že trirazrednice redkost. Zakaj pri nas tako, drugod drugače? Nova, netuvena krivica! Uprava Goriske je urejena tako zvito, da si moramo Slovenci plačevati svoje potrebe sami. Tam, kjer nas Lahi potrebujejo, da za njih plačujemo, tam nas imajo zvezane, tam pa, kjer bi vsled te zveze morali oni za nas kaj žrtvovati, puste nas lepo same. Vsi se še spominjamo na borbo v deželni zboru, v kateri se je slo za to, da se ustanovi deželni šolski zalog. Slovenci bi imeli od tega znaten dobiček, ker bi v tem slučaju morali prispevati tudi mesto za slovanske šole na deželi. To bi bilo tudi pravično. Mesto živi od dežele. Krčmarji, obrtniki, trgovci si polnijo svoje mošnjčke le z novcem, ki jim ga prinaša kmet z dežele. Državni, deželni uradi, banke, katere so tu radi cele okolice in katere vzdržuje po večini kmet, so nastanjene v mestu, srednje in nižje šole, stanovske šole, ki jih polni po večini kmetški živelj, so tudi v mestu. Pravično bi torej bilo, da del dohodkov, katere ima mesto od dežele, vrne deželi s tem, da ji pomaga nositi breme sol. Ta princip velja po drugih krajih, pri nas seveda ne, ker bi od tega imeli Slovenci dobiček.

Čas početka šole je tu in vsak oče s težkim srcem odpira mošnjček, poprašuje se, bi li mogel poslati svojega sina v Gorico v nemške šole. In s kako zadovoljivostjo žrtvuje dobri oče za svojega otroka, ki se izobražuje v mestu, svoj zadnji groš. Dobri oče je unet Slovenec, hoče si vzgojiti unetega Slovenca, ali ne pade mu na misel, da vzgojuje svoje dete v tujih učilnicah; niti ne pomisli, da je gimnazija, realka, v katero pošilja svojega otroka, nemška in kot taka nesposobna dati otroku ono vzgojo, kakoršno si oče želi. Vzgoja se mora vršiti v onem jeziku, v katerem se je naučil otrok misliti. Slovenski deček pride na gimnazijo in tu se zahteva od njega, da razume predavanja nemškega profesorja, ter da mu odgovarja na tuja mu vprašanja v tujem jeziku. Dobro se še spominjam, kako mučno nam je bilo v nižjih razredih gimnazije, ko so nas naprej in na-

Dne 28. svečana.

Brez dogme.

Roman.

Spisal H. Sienkiewicz. Iz poljščine poslovenil Podravske. (Dalje.)

V stanovanju svoje tete sem našel posetnice Kromickega, eno za-me, dve pa za starejši gospe. Bojim se, da bi mu ne prišlo v glavo, ponoviti obisk v Ploševu; ker nisem imel boljšega dela, odidem, da mu izročim posetnico. Na nesrečo je bil doma, in moral sem presedeti pri njem pol ure.

Začel je s tem, da je obljubil priti v Plošev, na kar sem mu odgovoril, da smo ondi le na počitku in da morda vsaki hip odidem v Varšavo. Povpraševal je po Angeličini materi in z vso previdnostjo po Angeliči. Očividno mi je hotel dati razumeti, da povprašuje kar tako, samo kakor znanec. Sedaj sem že tako občutljiv, da me je tudi to zbudilo, toda kak oduren človek je to! Očividno so morali Tatarji Batuhana, po zmagi pod Lignico, marsikaj storiti, kajti oči Kromickega, podobne zrnem pražene kave, niso šleskega izvira, o čemur ni najmanjšega dvoma.

Bil je nasproti meni neizmerno odkritosrčen, ker sem premožen človek. Resnica, on od mene ne potrebuje ničesar, jaz mu ničesar ne dam in se z mojim premoženjem ne bo okoriščal, toda on se je nasrkal že te časti do bogastva, s kakoršno se odlikujejo premožni. Razgovarjala sva se iz početka o zaprekah, kakoršne je imela, ali bolje, kakoršne ima še zmerom Angeličina mati. Po mnenju Kromickega bi se dalo še

mного rešiti, ko bi se gospa P. odločila prodati zemljišče. Kromicki zre na ta upor kot na čist romantizem — kajti, ko bi se bilo mogoče izogniti tega, tedaj bi še razumel, ako pa pojde stvar naprej tako kakor sedaj, pa se mora s tem končati, k večjemu ako ne pride kaka »forsa«, — ako pa ta pride, pa je to kaj drugega.

Ker je on zgovoren človek, je govoril mnogo o naši nesposobnosti. Po njegovem mnenju leži pri nas denar kar na tlaku, zadoščuje samo skloniti se in ga pobrati. On sam nam je v tem najboljši vzgled. Njegov oče je bil tak, kakor vsi veliki gospodje: imel je toliko dolgov, da je ostalo maximum sto tisoč goldinarjev — ali kaj pa sedaj?

»Danes, ako se mi kupčija v Turkestanu posreči, morem takoj izplačati dolg. Židje in Grki so si pridobili s kupčijo milijone, čemu bi si jih mi ne imeli pridobiti? Ne postavljam samega sebe za vzor, marveč samo vprašam. Ondi je dovolj prostora za vse — zato tudi vprašam!«

Po mojem mnenju je on človek, ki ima dar za kupčijo, toda splošno vzeto: bedast. Da smo nespretni — to je znana stvar; da si posamezni človek more pridobiti s kupčijo milijone, rad verjamem, toda cela družba mora delovati doma, ne pa iskati milijonov v kupčiji s Turkestanom.

Bog je čuval Angelico, da ni zvezala svojega življenja s tem človekom. On more imeti tudi svoje vrline, vendar pa je to drugi npravstveni tip. Toda ako ona more naleteti res na slabjšega nego sem jaz, čemu naj potem še omahujem?

Stari gospe sta se jeli nekoliko vznemirjati, ker vsa reč ne gre tako hitro, kakor sta si želeli; zlasti se brezdvomno muči skrivoma teta, ki je po naravi močno nestrpljiva. To bolest pa zmanjšuje ter navdaja stari gospe s tolažbo oni mir in sreča, ki se zrkali na Angeličinem licu. Ona mi verjame, kakor je le mogoče komu verjeti, ter me gleda z očmi, v katerih čitam zaupanje brez vsake meje. Napolnila pa je moje misli tako, da jih od jutra do večera od nje ne morem odtrgati. Želim si je čimdalje bolj. Nočem več koncertov, marveč hočem njo.

Dne 4. sušca.

Današnji dan je končal za-me tako, da moram zbrati ves mir in vso hladno kri, da se morem pri opisovanju držati navadnega reda, ne pa začenjati pri koncu. Vendar pa se ne morem vzdržati. Evo, kocke so vržene, ali vsaj toliko kakor vržene. Ne znal bi napisati ničesar, ko bi pred vsem drugim tega ne napisal.

In sedaj morem pričeti. Proti poludnevju sta dospela na obed Sniatinska. Danes se ima predstavljati v gledišču njegova nova igra, zato sta se morala vrniti zvečer v mesto. Dasi se počutimo dobro v ploševski puščavi, vendar nas je razveselil njuni prihod. Angeliča goji do Sniatinske dokaj odkritosrčne prijavnosti — vrhu tega pa je morda čutila potrebo, izpovedati nekemu vse, kar se ji je nabralo v prslih. Gospa Sniatinska si je iz početka mislila, kako stvari stojé, ter je celo devala, kolikor je mogla, svoje roke pod ta voz, hoté ga čim najpoprej premakniti z mesta. Komaj sta

prej pitati z blaženo nemščino. Poleg tega je uprava nemška. Nemške profesorje pošiljajo sem doli na jug — ne zato, da vzgajajo našo mladino v smislu prosvete in omike — nemški centrum na Dunaju pošilja sem na jug pionirje nemstva, kateri zidajo trdni fundament mostu, čegar načrt je napravil nemški bog Bismark. Ti profesorji, ki prihajajo jest krub, katerega jim reže prav na debelo naš rojak, se pa ne obnašajo, kakor zahtevajo pravila vljudnosti — često se zadržajo s svojimi strupenimi jeziki ob našo mladino, žaleč nje narodni čut. Koliko nadejnih dijakov se je izgubilo ravno zato, ker so jih preganjali nemški profesorji radi tega, ker so jim povedali neustrašeno v lice kako bridko resnico. Vzgoja na naših nemških gimnazijah zatira v naši mladini vsak čut samostojnosti v misli. In to vse radi tega, ker nam ne puste razvijati se tako, kakor zahteva naša individualnost. Slovenske profesorje, kateri bi bili edino zmožni vzgajati našo mladino, pošiljajo na sever, k nam doli pošiljajo pa germanizatorje. Ravnatelji so bili skozi dolga leta zaporedoma Nemci in lani, ko se je izpraznila ravnateljska stolica na goriski gimnaziji, se je moralo uporabiti najskrajnejše sredstvo — — — grožnje, da so imenovali na to važno in častno mesto moža domačina, ki je vreden tega zaupanja. — Ni čuda torej, da vladajo na naši gimnaziji taki grozni neuspehi navzlic pripoznani inteligenci naše mladine. Od 70—80 slovenskih dijakov, ki vstopijo v I. gimnazije, jih srečno prijadra 20 do mature. Kaj je treba v naši deželi nemške gimnazije. Pri nas mora biti gimnazija, ki odgovarja našim potrebam. Jug ni nemški, jug je naš. Ako plačujemo s svojimi davki gimnazije, naj bodo gimnazije tudi take, kakoržna zahtevamo. Kje se je kedaj čulo, da narod, ki šteje poldrugi milijon duš, nima niti ene cele gimnazije? To je škandal, to je očitno stremenje po tem, da nas čim prej iztirajo s površine zemlje. Nečuvne krivice, na katere sem Vas opozoril, niso edine. Zadovoljni bi lahko bili, če bi bile edine. Naša muka gre dalje. Ne privoščijo ljudskih sol, ne privoščijo nam srednjih sol, a one sole, ki nam morajo dati, te nam postavijo v kraj, kjer jih naša mladina ne more obiskovati. Ne mislim ljudske šole v Gorici, o tej govoriti pomeni že davno nositi vodo v morje. Na srcu mi leži slovensko učiteljske v Kopru. Kaj je napotilo naše šolske oblasti, da so potisnile naše učiteljske v Koper, ne more razumeti niko. Samo zdrav razum kaže na to, da morajo biti šole tam, kjer se učenci lahko česa nauče, ne samo v soli, ampak tudi zunaj sole. Z interno upravo učiteljske v Kopru moramo biti Slovenci popolnoma zadovoljni. Na krmilu so pravi možje, pravi narodni značaji, ki razumejo dušo našega ljudstva, ki tudi postopajo v smislu napredka. Toda kje so pogoji, ki omogočijo našim dijakom izobrazbo zunaj šole? Koper je malo pomorsko mesto brez prometa, brez kupčije, sploh

brez činiteljev, ki povspesujejo višje duševno življenje. Naši dijaki, katerim je odročila osoda, da postanejo ljudski učitelji, žive tam sami zase, brez duševnega poleta, ki ga jim nudi občevanje z drugimi izobraženci. Ljudski učitelj ima nalogo, da izobražuje ljudstvo, zato pa je neobhodno potrebno, da pozna ljudstvo, med kojim je pošten delovati. Potrebno je torej tudi, da se dijak že na učiteljsku more baviti s proučevanjem ljudstva. Zraven tega pa je tamošnji naši profesorski in dijaki koloniji nasprotno tamošnje prebivalstvo. Naš dijak ne sme izpregovoriti po mestu slovenske besede, sicer ni gotov, da ga ne inzultrirajo. Godili so se že slučaj, da so morali žandarji spremljati naše mirne dijake v šolo in iz šole, ker nestrpnost tamošnje prebivalstvo bi utegnilo izpolniti svoje grožnje, češ, da pomečejo vse ščave v morje. Rojaki, takih odnošajev ne moremo trpeti. Mi hočemo imeti izobraževališče za učitelje doma v Gorici, naši fantje naj se uče med nami, da spoznajo oni nas in mi njih. Škode, katere trpimo radi tega, ker je učiteljske v Kopru, se ne more ceniti. Ako bi bilo mosko učiteljske v Gorici, bi imeli prvič več in drugič mnogo bolj izobraženih učiteljev. Koliko starišev je, ki vsled različnih vzrokov ne morejo pošiljati svojih fantov v Koper, ki bi jih poslali v Gorico. Nasi stariši pošiljajo denar v tujino in to je druga naša narodnogospodarska škoda. Denar bi v slednjem slučaju ostal v rokah slovenskih družin, ki bi se bavile z vzgojo učiteljske. In s tem bi se slovenski element v Gorici okrepil in mi bi bili par korakov svojim ciljem bližje.

Govornik je razpravljal potem o potrebi vseučilišča, o potrebi narodne izobrazbe, ker preveč te manjka, se dogaja, da Slovenci zamujamo razne prilike, in tujec se pojavi ter nam z lahkoto odje kos kruha izpred ust. Pri tem je razvijal še več lepih deloma že znanih mislij, in zahteval tudi, da naj se časopisje intenzivneje bavi s potrebo sol!

K drugi točki dnevnega reda je govoril cand. iuris Tomo Šorli približno tako-le:

Čital sem v nekem slovenskem mesečniku članek z mottom „Mi tu smo gospodarji in Bog in naši carji.“ Pisec tega članka prihaja do zaključka, da so pač Bog in carji gospodarji naše zemlje, a mi, ki živimo na njej, smo le revni vžitkarji, katere Bog in car podita od hiše. Da-si je ta članek tu in tam malo preveč črnogled, so njegova izvajanja vobče popolnoma opravičena. Ozmimo se na naše žalostne razmere in primerjajmo iste z razmerami pri drugih nam sosednih narodih, in izvije se nam klic: „Za božjo voljo, kam plovemo!“ Krasna je lega naše domovine in narava sama nam nudi vse potrebno, da naš narod procvita in se dvigne do blagostanja. Vsled tega pa tudi vse preži po njej. Nemeč od severa sili k morju, a na poti mu je naša zemlja. Potujtil je že velik del naše domovine v času, ko smo se spali, in vse težnje Nemecev gredo tudi danes za tem, da

si prisvojijo se ta ostali del naše nekdanje velike domovine, ker le preko naših trupel se more sezidati most do Adrije. Vkljub vsemu temu pa se pri nas skoro ničesar ne stori, da bi izkoristili svoj ugodni položaj, in da bi se pripravili na to, da se vspešno postavimo v bran vsakršnemu navalu od severa, in da se postavimo v bran tujcu, ki se je že priril na naša domača tla in nas hoče popolnoma iztrebiti.

Mal narod smo — komaj 1 1/2 milijona nas je; a prav vsled tega moramo biti temu delavnejši. Pripraviti si moramo krepko narodno vojsko, v katero mora vstopiti vse do zadnjega muža. Hočemo imeti zavedno in krepko slovensko ljudstvo, ki ljubi svojo rodno grudo, a pri tem je treba skrbeti za to, da bode to slovensko ljudstvo na tej rodni grudi vzivalo tudi blagostanje; kajti, kakor sem že rekel, naša domovina je po svoji legi naravnost vsvarjena za to. Treba je le dela, narodnega in kulturnega, a treba je tudi socialnega. Narod postane krepak in močan le tedaj, ko v njem vsi sloji najdejo varno zavetje, in bode vsem slojem dana prilika, da si opomorejo; kajti lačen želodec ne politikuje rad in navadno nima drugih idealov razen kruha.

Toda ni moja naloga danes reševati tu socialno vprašanje. Omejiti se hočem na tema, ki si sem ga stavil, t. j. na ljudsko izobrazbo.

Člani naroda morajo biti kakor člani ene vzgledne rodbine, v kateri skrbé vsi drug za drugega in si drug drugemu pomagajo, da pridejo do blagostanja. Vsled tega je naloga vseh onih, ki so dosegli višjo socialno stopinjo in višjo stopinjo izobrazbe, da skrbé za druge, ki niso v tako srečnem položaju, kakor so oni, da jih poučujejo, in jim kažejo pot do omike, svobode in napredka; kajti le omikan, svoboden in napreden narod ima tudi bodočnost. O solah Vam je menda dovolj povedal g. Koršič in jaz se ne spuščam dalje v vprašanje potrebe narodnega solstva. Sredstva, ki se uporabljajo v svrhu dvignjenja ljudske izobrazbe pri drugih narodih že v polni meri, so posebno ljudske knjižnice, čitalnice, bralne, izobraževalna društva, predavanja in brošure. Češka dežela, v kateri živi v večini nas bratski češki narod, ki s svojo kulturo nadkriljuje vse avstrijske narode, je preprežena z ljudskimi knjižnicami. Pri nas na Slovenskem so take knjižnice skrajno redke prikazni in še le v zadnjem času se je jela naglašati potreba istih. Naše ljudstvo rado čita. Najlepši vzgled za to imamo v razširjenosti knjig „Družbe Sv. Mohorja“. Te knjige sicer nikakor niso take, da bi mogle dosegati ono, kar se more doseči z ljudskimi knjižnicami. Pa že to, da so te knjige tako razširjene, kaže ukazeljnost našega priprostega ljudstva. Treba je torej le izvršiti idejo ljudskih knjižnic, in prepričan sem, da bodo iste kar najizdatnejše propevale. Na Goriskem imamo

danes edino ljudsko knjižnico v Kobaridu, ki vrlo deluje. Društvo „Adrija“ snuje tako knjižnico v Gorici, po ustanovitvi iste pa svoj delokrog razširi v tem pogledu tudi na deželo. Bolj razširjene so pri nas čitalnice in bralna društva, ki imajo deloma tudi naslov: izobraževalna društva. Kakor so pa ta društva danes zasnovana, večinoma ne dosežajo svojega namena, ker so preenostranska in prikrojena našim žalostnim domačim razmeram, ki ne dopuščajo, da bi se ljudstvo kaj več učilo, kakor to, kar nosi na sebi potrdilo te ali one domače politične stranke. Sicer pa tudi ta društva deloma že danes dosežajo svoj namen s tem, da ljudstvo vsaj nekaj čita, in le obzalovati moram, da so prav Brda v tem oziru skoro najbolj zapuščen del naše dežele, kjer so le tri taka društva, a še ta spijo. Bralna in izobraževalna društva so potrebna povsod, je pa tudi potrebno, da so zares izobraževalna ter morajo nuditi članom vse potrebno, da se poučijo o vsem, kar prinašajo naši politični gospodarski in drugi listi. — V tesni zvezi z izobraževalnimi in bralnimi ali kakoršnimikoli društvi, ki delujejo v povzdigo našega ljudstva, so predavanja. Predavanja, ki se drugod vrše sistematično in so vedno na dnevnem redu, so pri nas takorekoč nepoznana. Neštevilno je vprašanj, ki živo zadevajo vsakega se tako priprostega človeka, o katerih pa je velika večina našega ljudstva popolnoma v temi. Nevednost je najdražja stvar na svetu, in to je že marsikdo med Vami občutil na svojem lastnem žepu. Svet napreduje z neizmerno hitrostjo, in kdor zaostane pri tem splošnem napredku, pride na nič. Razmere na vseh poljih so se popolnoma izpremenile, vse je napredovalo in ako hočemo živeti, moramo se prilagoditi tem razmeram in napredovati tudi mi. Ako se Hrvat-Posavan brani vsem novotarijam z besedami „Tak su moji oci delali, pa su svega dosti imali“, to ne velja. Spominjal se bo še kak star mož časov, ko se je človek za staro dvajsetico napil in najedel, da je bilo veselje. Danes so drugačni časi. Danes imamo železnice, brzojav, tovarne, stroje, itd., imamo konkurenco od vseh strani, in kdor bi hotel danes svoje življenje urediti po starem kopitu, je po njem. In takih nazadnjakov menda tudi med nami danes ni več, kakor je bil oni, ki se ni hotel voziti z železnico, češ, to je hudičeva iznajdba. Ker pa brez pouka nikdo ne more napredovati, je naloga vseh onih, ki so se toliko dvignili iz priprostega naroda, da so postali deželni vesoljnega napredka, da poučijo prosti narod. Pri drugih narodih so, kakor sem že rekel, na dnevnem redu predavanja, ki imajo namen, ljudstvo poučevati v vseh strokah in dvigniti isto na višjo stopinjo omike. Kjer imajo vseučilišče, se prirejajo taka predavanja po vseučiliških profesorjih; kjer pa teh ni, se potrudijo oni, ki

(Dalje v prilogi.)

dospela, takoj je pričel razgovor o naši vaški samotijeni, skrivanja večje ali manjše malomarnosti, mar več v tako veseli luči.

Angelica je očitno takisto zrla najino bodočnost skozi to svetlobo; to sem spoznal z njenega razjasnenega lica.

Po obedu smo ostali s Sniatinskim v obednici; znano mi je namreč bilo, da on rad popije eno ali dve čašici konjaka po kavi; starejše gospe pa so odšle v stranski salon. Angelica in gospa Sniatinska sta stekli kvišku po nekak album z razgledi po Volinju, jaz pa sem začel povpraševati Sniatinskega po njegovi umetnosti, s katero ni bil zadovoljen. Na to je prešel razgovor na naše nekdanje čase, ko sva oba poskušala zleteti na krikih, še ne porastlih s perjem. Sniatinski mi je pravil, kako mu je polagoma dohajalo priznanje, kako je večkrat dvomil in dvomi še sedaj o samem sebi, dasi se je že povzpelo do neke stopinje.

»Povej mi,« ga vprašam, »kaj počneš ti s svojo slavo?«

»Kako, kaj počnem s slavo?«

»Nū, ali jo nosiš kot mitro na glavi, kot zlato runo na vratu, ali stoji na tvoji pisalni mizi, ali mar visi v salonu? Povprašujem kot človek, ki nima pojma, kaj je to, in kaj človek počne s tem, kar ima.«

»Recimo, da imam to, zato ti odgovorim tako-le: človek bi moral biti nečuvno bedast, da bi tako imenovano slavo nosil na glavi, na vratu, da bi jo stavil na pisalno mizo, ali obešal v salonu. Priznavam, da to ščegeta iz početka samoljubje, toda le duševnemu »parveniju« more tako ščegetanje popolniti življenje in mu nadomestiti vse ostale vrste sreče. Vse kaj drugega je prepričanje, da to, kar delam, dobi priznanje in vzbuja odmev — s tem more biti javen človek zadovoljen. Toda da bi mene, zasebnika, imelo osrečiti to, da mi pove kdo v salonu z več ali manj bedastim

licem: »Za toliko prijetnih trenutkov smo vam hvaležni,« ali da takrat, ko pojem kaj neprebavljivega, prinese nekak dnevnik takoj vest: »Naznanjamo čitateljem o tožno novico, da našega odličnega X. X. boli trebuh,« da bi me imelo to delati srečnega? — Fej, za koga me neki imaš?«

»Čuj,« mu odvrnem, »jaz tudi nisem slavohlepen, toda človek hoče od ljudij neko priznanje. Ta strast je prirojena. V resnici, nisem slavohlepen, a rečem ti vendar odkritosrčno: ko ljudje vidijo v meni nekake zmožnosti, ko govore o njih, ko jih pomiljujejo, dasi mi takrat moja ničemurnost stoji razločnejše nego drugokrat pred očmi — vendar me to nekako šegeče, vendar mi to napravlja nekako, morda grenko prijetnost, toda vendarle prijetnost.«

»Ker se pritožuješ, imaš v ostalem prav. Ne odvrtačaj vprašanja. Jaz ti ni nikakor ne mislim dokazovati, da bi moglo biti to komu prijetno, ako ga kdo imenuje osla.«

»Toda to spoštovanje, ki je združeno s slavo?«

Sniatinski, ki je človek živahne nрави in kateri je navajen ob času razgovora letati po sobi, posedati pri tem po vseh stolih, obsedi to pot na oknu ter odvrne:

Spoštovanje? Motiš se, moj dragi! Mi smo kaj budna družba. Pri nas vlada prav pogostoma republikanska nevoščljivost. Jaz pišem komedije, delujem za gledališče — prav, pridobil sem si nekak sloves, še bolje; evo, morda si misliš, da mi bo za te komedije nevoščljiv samo kak drugi pisatelj komedij? — Ali to ni res. Nevoščljiv mi bo za nje zemljemerec, uradnik v banki, pedagog, zdravnik, železniški agent, z eno besedo ljudje, ki bi itak nikdar ne pisali komedij. Ti vsi bodo ti v svojih odnošajih s teboj kazali, da se malo zmenijo za te, v razgovorih za tvojim hrbtom te

so vživali višjo izobrazbo, da vsak v svoji stroki pouči ljudstvo v poljudni obliki o najpotrebnejših vprašanjih. Pri nas je se leto na Kranjskem pričelo nekaj mladih mož prirejati predavanja, ki so povsem uspela. Pa tudi pri nas na Goriškem je skrajni čas, da pridemo kmalu do tega, da se bodo vršila sistematična predavanja po celi deželi, seveda bodo morali predavatelji najti tudi vernih poslušalcev, k čemur bodo morala pripomoči posebno razna društva. Državljan-ske pravice, volilno pravo, pravna, politična in socialna vprašanja, zdravilstvo, naravo-slovje, narodno gospodarstvo, zgodovina — vse to so vprašanja, o katerih je treba nujno pouka. Ne bom se spuščal dalje v ta vprašanja. Omenjam le, ker sem že tu v Brdih, da je skrajni čas, da se ljudstvo pouči o velikanski škodi, ki jo trpi na svojem žepu s tem, da nima nikogar, ki bi ga poučil o sadni trgovini in isto reorganiziral tako, da ne bi ves dobiček šel v žepo raznih prekupcev. Isti namen, kakor predavanja, imajo brošure. Poljudne razprave o vsakovrstnih vprašanjih se natisnejo v malih knjižicah, ki se potem razširjajo za cen denar, da si iste lahko vsakdo nabavi. Že v početku svojega govora sem naglašal, da nam je treba krepke narodne vojske, da se postavimo uspešno v bran vsem, ki preže po naši lepi domovini, ter da je treba v to svrhu delati na povzdigo našega ljudstva v narodnem oziru. Naroda, ki bi bival na našem ozemlju, ki pa ne bi govoril našega jezika, pa naj bi bil še tako visoko omikan in živel še v takem blagostanju, si pač mi ne želimo; ampak mi hočemo naš narod imeti in ohraniti na tej krasni zemlji krepak in velik. Vsled tega mora z razširjevanjem izobrazbe iti roko v roki tudi razširjevanje narodne samozavesti. Vsak Slovenec mora biti tudi ponosen na to, da je Slovenec. V obče smo na Slovenskem v tem oziru jako na slabem. Kdor zna le par besed kakega drugega jezika, pa bo že ponosno kazal vedno na to, češ, jaz sem več, kakor drugi, jaz govorim lahko tudi po gosposki. Nič napačnega ni, ako človek zna več jezikov; toda bahati se z znanjem tujih jezikov in pri tem šteti manjvrednim — ali pa celo zaničevati svoj materni jezik, to je sramotno. Sicer so vladale pred 50 leti na Českem iste razmere, a danes je vsak Čeh ponosen na to, da je Čeh.

Nam ni treba drugega, kakor da pri razširjanju narodne samozavesti posnemamo Čeha. Najzdatnejša sredstva v to so nam že prej navedena sredstva za izobrazbo ljudstva. Pri tem pa nam je najboljša pomočnica naša lepa slovenska pesem, ki pravega Slovenca vedno spremlja od zibel do groba. Prirejanje narodnih veselje in gojitev petja sploh po pevskih društvih vzbujajo narod k spoštovanju milega materinega jezika. Ko pa je že govorica o razširjevanju narodne samozavesti, spominjam se onih naših bratov in sester, ki so najbolj izpostavljeni tujcu, da jih preplavi. To so naši bratje in sestre tam

ob jezikovni meji. Ti čutijo najbolj kruto nasprotnikovo roko, ki jih hoče odtujiti njihovemu narodu. Več vasij ob tej meji je že potujčenih in to posebno v občini Dolenje, in sedaj so Italijani nastavili past slovenski deci v čistoslovenski vasi v Neblem s tem, da so ustanovili tam „Legino“ solo, ki naj slovanske otroke lovi v svoje mreže s tem, da se jim obljublja in tudi dajajo vsi mogoči darovi, kajti „laskin“ otrok tam ni. Ker pa se tej soli ne uresničujejo prav njene nakape, tudi nima zadostnega števila otrok, in bi se jo moralo vsled tega zapreti. Vseh nas oči bi morale biti uprte v te kraje, kjer se naš živelj mora vedno boriti s krutim nasprotnikom in čuvati moramo dan in noč nad njimi, pripravljenu vedno priskočiti na pomoč. Akad. fer. društvo „Adrija“ si je postavilo nalogo, da prouči položaj teh Slovencev ob jezikovni meji v naši deželi in obudi pozornost vse slovenske javnosti na te kraje. Kaj mala četa nas je in nijeden se ne sme zgubiti. Zraventega pa mora biti še posebno pri srcu naše središče, naše mesto Gorica, ki se danes nahaja še v rokah naših nasprotnikov. Iz mesta prihaja na deželo vse hudo in dobro. Zaraditega je tudi nekaka življenska potreba prebivalcev na deželi, da se brigajo za mesto. V Gorici se bije boj med našo in laško narodnostjo. Ker pa je Gorica v gospodarskem oziru v veliki meri odvisna od dežele, je potrebno, da z dežele prihaja najzdatnejša pomoč vsem onim, ki bijejo boj za gospodarsko osamosvojitve v Gorici.

Pri tem mora biti merodajno geslo „Svoji k svojim“. Danes se nam v Gorici niti ena postena ljudska šola ne privoščiti, in si moramo tam sami vzdrževati ljudsko šolo z društvom „Š. dom“. Za to društvo je uvedla „Adr.“ v letošnjem letu narodni kolek po 2 v. Ta narodni kolek je torej tako po ceni, da njegovim posredstvom lahko vsak še tako raven Slovenec kaj žrtvuje v narodne svrhe. Želeti je, da se ta kolek čimveč razširi, saj isti služi ohranitvi naše dece Slovenstvu, ob enem pa tudi mnogo pripomore k vzbujenju narodne samozavesti. Sicer je res, da „Šolski dom“ po svoji upravi ni tak, da bi se moglo onjem reči, da ima v njem besedo ves narod na Goriškem: po svojih zastopnikih, ali to je vendar v rokah naroda, da izpremeni razmere v tem smislu. H koncu bi omenil še nekaj, kar kazi značaj našega slovenskega dela dežele. Skoro po vseh občinah se bleste krajevni napisi v nemškem in slovenskem jeziku, da, nekatere naše občine imajo tudi dvojezične občinske pečate. Ako trpimo na svojih tleh tuje napise, s tem pač ne oznanjamo, da smo tu mi gospodarji, ampak kažemo s tem javno, da svoj jezik manj cenimo, nego drugi. Zaraditega proč s takimi napisi in pečati! Le, ako bomo vedeli ceniti svoj jezik, le, ako dvignemo svoj narod do omike, svobode in napredka, tako da bode naš narod in v njem vsi do zadnjega

delavca krepki, zavedni in močni ter vedno pripravljene nastopiti za svoje svete pravice, bodemo mogli reči s pesnikom: Mi tu smo gospodarji!

Obema govoroma se je vsestranski pritrjevalo.

Po končanem dnevnem redu se je z navdušenjem sprejela sledeča

resolucija:

Slovinci, zbrani na javnem shodu v Kojskem dne 18. IX./04., protestirajo proti razmeram na polju šolstva na Slovenskem sploh in posebej zahtevajo od visoke vlade:

- 1.) Da vpliva na merodajne kroge, da se ustanovijo slovenske ljudske šole povsod tam, kjer je zadostno število slovenskih otrok za lastno ljudsko šolo;
- 2.) da se premesti učiteljske iz Kopra v Gorico;
- 3.) da se vendar enkrat ustanovi prepotrebni slov. višji gimnazij v Gorici;
- 4.) pridružuje se raznim manifestacijam in zahtevam po vsem Slovenskem, da se ustanovi slovenska univerza v Ljubljani.

Predsednik shoda g. Lenardič in tč. podpredsednik „Adrije“ sta na to zahvalila vse navzoče z željo, da sirijo to, kar so slišali na shodu, tudi vsak v svojem kraju ter tako pripomorejo k probuji našega ljudstva. Po shodu sta zapela pevka zbora iz Biljane in Kojskega več krasnih pesmij, katerima bodi tu izrečena javna zahvala in pohvala.

Dopisi.

Z Otlice. — Jesen se bliža. Pri nas tu gori je že precej hladno, burja že piha preko planote, in dolgo ne bode — morda niti mesec — ko že nas pozdravijo „bele muhe“.

Letina letos ni bila slaba. Krompir je precej plodovit in tudi črni ne letos. Zelje kaže dobro, repa bo tudi; in to so glavni faktorji našega pridelka. Če tega ni, smo Gorjani na cedilu. Zito sicer tudi pride v poštev, a glavna stvar ni. Živinoreja pri nas ni razvita. Nekateri so letos poskusili s prešiči, a kakor sem slišal, tudi to 'ne nese na jesen; bolj pač na spomlad. To leto pa še posebno ne, ker Vipavci nimajo radi suše dovolj krme in jako malo kupujejo po sejnih te mlade ščetinarje. Sedaj se bodo naši možaki kmalu odpravljali z doma. Na Hrvaško in Štajersko, Korosko in Avstrijsko odpotujejo čez zimo, kar jih ni že bilo med letom zunaj. Trd kruh to, a lep zaslužek. Le škoda, da nekateri le premalo poznajo to lepo čednost, ki se varčnost imenuje. Pač moram nekatere pohvaliti, ki so si le s trudo svojih rok priborili lepe novce in se tako povzdignili materijelno malo višje. Sicer pa je pri nas rod delavcev in sicer dobrih, vstrajnih delavcev, ki se ne vstrašijo napora in truda. Eno slabo stran bi rad še omenil, rad bi opomnil starše in gospodarje, ki imajo mladino v svoji oskrbi tam zunaj v svetu. Pazite na mlade ljudi! Svet človeka

uči, a tudi pokvari. To, kar je v prid, naj bi delali, druge slabe napake naj bi pustili in se ne ozirali nanje, kajti to vpliva le pogubno na rod, ki je bil nekaj in je po večini še trden in nepokvarjen. Kraj naš ni slab, zrak svež in čist, in človeku se le milo stori, ko vidi, da nekaj let sem umira tu največ ljudi na susici. Res je, po napornem delu mož sme piti par čas vina, a mladina naj bi zunaj v svetu pazila na se, naj bi skrbela za zdravje, in bi prišla taka nazaj, kakoršna je šla iz naših svežih skalnih planin.

Planinsko in turistovsko življenje umira. Jesen je tu, nikdo več ne misli na hrube, vse hiti nazaj v mesto. Žalibog tudi letos ne moremo zapisati preveč v spominsko knjigo. Naši ljudje tu nimajo sicer podjetnosti, tudi denarja manjka, a če bi videli večje obiske, bi se že kedo dobil, ki bi skrbel za to, da letoviščarji dobé primerno postrežbo. Planinsko društvo imamo, pota so zaznamovana, kraj hladen za poletje, a vendar še naši ljudje hodijo rajši v tuje kraje. Res, komoditete tu ni, a bi že bila s časom, za to pa imamo zavest, da smo doma. Tako bi čisto drugače reševali narodno vprašanje, kakor s klicem: „Živio Slovenci!“ No, pa upajmo na vse najboljše v prihodnji sezoni, vsem onim pa, posebno izletnikom iz Trata, ki so nas letos že obiskali, prihodnje leto: Na svidanje!

Društvenega življenja pri nas še ni. Sicer je dosti mož zunaj v svetu, a tudi doma jih je še dovolj, ki bi lahko tvorili malo celoto — vsaj ti, ki znajo čitati. Ne razumem, zakaj bi si ne naročili skupaj po več časopisov, raje kot posamezniki vsak po enega. Posojevali bi si lahko med seboj, in omika bi se širila, veselje do čitanja bi rastlo. Tako pozabijo še to bore malo iz šole in zalosten pojav analfabetizma je tu. Ljudje bi postali razsodni, in bi se ne dali voditi tako za nos od one osebe, ki bi v političnih in občinskih stvareh imela najmanj govoriti v vasi, kajti vera in politika vkljub Mahničevi teoriji le ni isto!

Nazadnje bi svetoval g. župniku, naj v svojih cerkvenih govorih malo brzda svojo veliko navdušenost. Vajeni smo bili poslušati prej govore o verskih stvareh, ne pa zbadanj in napadanj. Mož je sicer se mlad, prav zato pa naj se še uči — ne pa skače in premetuje kozolce. Govori naj, kar je v cerkvi treba, to, kar ne spada sem, naj lepo pusti. Če ima odveč časa, naj poučuje svoj analfabetški občinski svet, v cerkvi pa ni treba dajati naprednjakov naukov, ki ne spadajo v cerkveno področje. Morda pa si zasluži s tem kako posebno priznanje in tisti slavni „analfabet“, ki je celó meni posvetil kolosalen ep v „Primorski glisti“, si bo gotovo štel v čast opevati tudi njegovo delovanje, ki nam j že do sedaj prineslo lepo kopo prepira in nesloge med občinarje.

Iz Kraplne, 12. septembra. — Skoro vsaki dan mi dohajajo iz vseh slovenskih po-

bodo prezirali, nalašč zmanjševali tvoje zasluge, da bi s tem mogli sami sebe kazati večje. Ako si kdo naroči pri onem istem krojaču novo suknjo, pri prvi priložnosti pomigne z rameni ter reče: Sniatinski? Velika reč! Obleko si da delati pri Pacikeviču takisto kakor jaz! Evo, tako je pri nas — to je, kar privede za seboj tvoja slava!

»Vendar pa mora biti ona nekaj vredna, ker se ljudje toliko pehajo za njo.«

Sniatinski se nekoliko zamisli, na to pa odvrne resno:

»V zasebnem življenju je slava toliko vredna, da se ž njo more narediti vznोजe za ljubljeno žensko.«

»Novo slavo si pridobiš s tem svojim izrekom.«

Sniatinski priteče z veliko naglico k meni:

»A tako! tako! Pospravi lavorike v obod, odrini ž njimi k ljubljenu bitju in reci mu: »To, radi česar si ljudje lomijo vratove, kar cenijo enako z bogastvom, to imam jaz, a sedaj, daj mi za to takoj poljub!« Ako to storiš, takrat boš ljubljene vse svoje življenje, — razumeš. Hotel si vedeti, koliko je vredna slava — sedaj imaš to!

Daljši razgovor pretrga Sniatinskemu prihod žene in Angelice. Prišla je pod pretvezo, da poprosi moža dovoljenja, da sme iti v rastlinjak, in ko je on, zapazivši, da se je prilično oblekla, v to privolil, se je obrnila k meni ter me kaj prilizeno vprašala:

»In vi Angelici tudi dovolite?«

Da je Angelica zarudela do ušes, to je naravno, toda da sem jaz, nabrušen kakor britev na najrazličnejših društvenih pasovih, postal v prvem hipu takisto zbežan, tega si res ne morem odpustiti. Zbral sem vendar pogum ter stopil k Angelici, dvignil njeno roko k svojim ustom, ter dejal:

»Angelica tu v Ploševu zapoveduje in jaz sem

prvi pripravljen biti poslušen njenim poveljem.«

Mikalo me je, naj bi s Sniatinskim takoj odšla ž njima v rastlinjak, toda premagal sem se. Zdelo se mi je potrebno govoriti o Angelici, o mojem bodočem zakonu; tudi sem razvidel, da Sniatinski dospe naposled na ta predmet. In celo olajšal sem mu to, ker sem ga vprašal takoj po odhodu naših dam:

»Torej verjameš še vedno nepremakljivo v dogme svojega življenja?«

»Še več nego drugekrat, ali rajše vedno enako. Gotovo ni na svetu bolj obrabljenega izraza kakor je ljubezen, radi tega mi je kar zoperno, ponavljati ga, toda tebi med štirimi očmi povem: ljubezen v splošnem in ljubezen v posebnem pomenu — in radi tega proč s kritiko! Dà, to so temeljni predpisi življenja. Moje modroslovje se opira na to, da se nad njim ne modruje — in naj me vrag vzame, ako se radi tega smatram za bolj bedastega od drugih. S tem je življenje nekaj vredno, brez tega pa ni vredno niti malhe rezanice.«

»Govoriva o tej posebni ljubezni, ali bolje nadomestiva ta izraz z izrazom ženska.«

»Prav, nadomestiva. Prav: ženska!«

»Dragi moj, ali ne vidiš, na kako nezasištan trhel temelj opiraš svoj poseben srečo?«

»Na tako trhel, kakor je življenje — nič bolj.«

Toda jaz nisem imel v mislih te ločitve, teh propastij, ki jih more povzročiti smrt, in odvrnil sem Sniatinskemu:

»Usmili se, ne delaj splošne tvoje osebne sreče. Ti si dobro zadel, toda mogoče je tudi zadeti slabo.«

Toda Sniatinski ni hotel o tem niti slišati. Po njegovem mnenju je izmed sto zakonov devetdeset srednjih. Ženske so po njegovem mnenju boljše, čistejšje in plemenitejše od nas.

»Mi smo le capini v primeri ž njimi!« je kričal mahaje z rokami in potresa svoje rumenkaste lase. »Nič drugega nego capini! Jaz ti pravim to, ki opazujem življenje ter ga znam opazovati, bodisi le radi tega, ker sem pisatelj komedij.«

Tu je zasedel sto! kakor konja in napaduje me z naslonilom je nadaljeval z nič manjšo vnemo:

»Nahajajo se, kakor pravi Dumas, opice iz krajine Nod, za katere ni dobiti brzde, toda ti imaš radi tega oči, da opice iz krajine Nod ne vzameš; sploh pa ženska ne zapelje moža, ga ne izda, k večjemu, ako on sam ne spridi njenega srca, ali ako jo potepta, ali suno in odpahne s svojo malodušnostjo, s svojim egoizmom, s svojo tesnobo, s svojo slabo in bedno naravo! Ali pri tem ljubi!

Naj se ona čuti ne le tvojo ženo, marveč tvojo najdražjo glavo, tvoje dete in prijateljico, nosi jo v svojih nedrih, naj ji bo ondi toplo, in tedaj boš zadovoljen, in takrat se bo od leta do leta bolj stiskala k tebi, da končno zrasteta skupaj kakor nekaka dvojčka. Ako ji ne daš tega, jo spridiš in odpahneš s svojo nečimurnostjo — pa ti odide! Odide, brž ko se stegnejo kake plemenitejše roke po njej, ker mora oditi, ker ona potuje to toploto in to priznanje, kakor ozračje za dihanje.«

In tako me je potiskal z naslonilom, da sem se moral umakniti; na ta način sva se pririla k oknu. Ondi je vstal po koncu in nadaljeval:

»Kako ste vi topi. Pri taki splosni suši, pri takem pomanjkanju splošne sreče, s kakoršnim se odlikuje naše stoletje, pri pomanjkanju temelja, nadej, da bi si vsaj te sreče, te podlage ne znali vstvariti! Zmarzovati na trgu, pa si še niti v hiši oguja ne prižgati! Bedastoča ne more iti dalje! A jaz pa ti pravim v oči: oženi se!...«

krajin vprašanja, ako in do kdaj je naše zdravstveno odprto: Na ta vprašanja odgovorjam, da je naše zdravstveno celo leto odprto. Tudi stanovi imamo dovolj. Sedaj se dobi za vinarjev lepa sobica s postrežbo vred, veda so tudi dražje. Tudi hrana je poceni. Sedaj je za zdravljenje najugodnejši čas, kajti spojamo z vodo grozdje, ki je bolj zdravilo kot vsa sviga-svaga iz koren, posebno za slabo in malokrvne, kostobolne, pljučslabe, nervozne ljudi in one, ki imajo pokvarjen želodec. Uspehov imamo neverjetnih. Navedel bom samo eden slučaj. Pred štirimi tedni so pripeljali Matko Vlakovića iz Mrkopolja. Bil je revmatičen po celem telesu; komaj se je ganil. Drugi dan je že mogel z bergljami malo hoditi; sesti dan je pa tekel z mladim vseučilišnim prof. dr. Šurminom iz Zagreba, pa ni zaostal. Torej ne bojte se, le pridite!

J. Okič, ravnatelj.

Domače in razne novice.

† Fran Podgornik. — Z Dunaja nam je došla v ponedeljek tužna vest, da so pokopali tam na centralnem pokopališču v nedeljo nadarjenega slovenskega časnika Frana Podgornika. — Fran Podgornik je naš rojak iz Čepovana. Za Tonkličeve dobe je bil par let tudi urednik „Soče“. Že takrat je kazal neko samostojno strujo, ki takratnim voditeljem ne ugajala, ter je vsled tega izstopil iz uredništva. Ta samostojna struja se je kazala potem v glavnem v vsem njegovem časnikarskem delovanju. Reči pa se mora, da je prevečalo njegovo delovanje na časnikarskem polju plemenito domoljubje in mu je narekovalo članke veliko slovansko srce, čeprav je bil včasih skoro nerazumljiv ter je morda premalo vpošteval naše dejanske razmere. Njegov „Slov. svet“ in njegova „Slav. Echo“ sta znana, kakor so znani sploh njegovi nazori, saj spada Podgornik v največjo dobo našega političnega življenja. Na vsak način pa se mora reči, da je bil Podgornik markantna prikazen v naši javnosti ter ima v mnogoterem pogledu zasluge, ker se je večkrat prav po njegovi inicijativi začelo marsikatero vprašanje stvarneje razpravljati.

Podgornik je bil poročen z Lucilo Tolomejevo, umetnico na klavirju. Zapušta vdovo s štirimi otroki.

Bolehal je že dlje časa, slednjič iskal zdravja v Rudolfovih bolnišnici na Dunaju v III. okr., kjer ga je dohitela smrt.

Nesebičnemu možu s čistim slovenskim srcem in odkrito besedo bodi časten spomin!

Imenovanje. — Gospod Fran Mašera, suplent na realki v Gorici, je imenovan provizoričnim glavnim učiteljem na učiteljskem v Kopru.

Deželni zbor. — Ob 10. uri dop. danes je bila masa v Stolni cerkvi, ob 11. se odprla deželni zbor, kakor običajno. Prva seja je vselej kratka, otvoritveni govor, pozdrav poslancev, par naznanil, seja ima bolj praznično lice. Druga seja bo danes popoldne ob 5. uri s tem-le dnevnim redom: 1. Volitev deželno-zborskih odsekov. 2. Gledé dopolnilne volitve enega deželnega poslanca v kmečkih občinah gradiscanskega okraja. 3. Gledé dopolnilne volitve enega deželnega poslanca v mestu Gorica. 4. Računski sklep deželnega zaloga za l. 1901. 5. Računski sklep deželnega zaloga za l. 1902. 6. Računski sklepi od dež. odbora upravljenih zalogov za l. 1902. 7. Proračun deželnega zaloga za leto 1904. 8. Proračun zalogov upravljenih po dež. odboru za l. 1904. 9. Zakonski načrt, zadevajoč zemljiško-knjižni vpis na podlagi zasebnih listin v manjših zemljiško-knjižnih zadevah. 10. Zakonski načrt, zadevajoč premembe zakona o varstvu poljske lastnine. 11. Premembni načrt zakona o varstvu ptičev, koristnih za kmetijstvo. 12. Predlog, zadevajoč nov statut za dež. kmet. solo. 13. Predlog za resolucijo, zadevajočo vladni zakon o splošni dolžnosti zavarovanja. 14. Prošnje obč. Ajdovščina za podelitev podpore za gradnjo vodovoda. 15. Predlog za resolucijo, zadevajočo dveletno vojaško službo in druge olajšave v izvrševanju iste. 16. Gledé prošnje cestnega odbora v Kobaridu za podelitev podpore za gradnjo mosta čez Sočo. 17. Gledé podpore podeljene prebivalcem v Bovcu za časa požara. 18. Gledé prošnje za ustanovitev samostojne krajne občine v katastralni občini Sveto.

K-shodu učiteljstva. — Hitra rešitev. — Danes ob 3. popoldne je v gledališki dvorani shod deželnega učiteljskega društva. Brez dvoma pride na ta shod iz vse dežele veliko učiteljev in učiteljic obeh narodnostij, kajti danes otvorjeni deželni zbor bo moral rešiti v tej sesiji tudi pereče vprašanje o izdatni ureditvi učiteljskih plač! —

Še nikdar, odkar imamo deželni zbor, ni stalo učiteljsko vprašanje tako ugodno, kakor danes. Mogoče je prav izdatno zboljšanje na ta-le čisto priprost način:

Današnji učiteljski shod naj pripravi pod oklicem sopodpisane učitelja in deželnega poslanca g. Falconerja, da glasuje za ta-le dodatek v zakonu:

§...

„Vse plače učiteljskega osebja se plačujejo iz posebnega deželnega šolskega zaloga, katerega potrebe se krijejo v vsakoletnem proračunu kakor ostale potrebščine...“

Za ta paragraf bi morala glasovati tudi oba poslanca kmečkih občin furlanskih, ker tudi te ne le bodo čutile novega poviška šolskih stroškov, marveč bodo celo razbremenjene. — Prošt Faidutti ne bi smel v deželni dvorani igrati vloge — mestnega

svetovalca goriskega, ker ondi je on pač deželni poslanec furlanski. Ako pa tega moža ne bi bilo mogoče pripraviti do tega, da bi izpolnil svojo sveto dolžnost do svojih volilcev, — tedaj bi jo moral na vsak način izpolniti g. Falconer. On je obenem učitelj ter je pred vsemi drugimi prvi poklican, da glasuje za zakon, ki omogoča izdatno zboljšanje učiteljskega gmotnega stanja ter se trošek za solo pravičneje razdeli. — Ako pa vse učiteljstvo nima toliko vpliva na svojo zastopnika v deželnem zboru, da bi glasoval za tak zakon, tedaj pa ni pričakovati od drugih, da bodo bolj učiteljski nego je učiteljstvo samo.

Pri premiranju kobli, katero se je vršilo dne 19. t. m. v Gradiscu ob Soči, so bili odlikovani v I. kategoriji 3. odlikovanje Peter Brumat iz St. Petra; v II. kategoriji 1. odlikovanje Anton Batistič iz Vrtojbe; v III. kategoriji 3. odlikovanje Ivan Lasič iz Vrtojbe in Miha Lutman iz Sovodenj. Odlikovanje I. kategor. znaša 40 K, II. kategorije 30 K, III. kategorije 20 K.

Irredenta. — Uradna „Triester Zeitung“ je priobčila 17. t. m. oster članek o irredenti v naših deželah. V članku se konstatuje, da vse časopise v Italiji, z malimi izjemami, je barvano irredentistično, potem slika znane dogodke lani v Vidmu in Čedadu, katere smo tudi mi točno popisali, irredentistične demonstracije povodom kolearskega meetinga 15. in 16. avgusta letos, povodom navzočnosti laškega kralja in kraljice in povodom kongresa dijaške zveze „Corda Fratres“. Pri obhodih so nosili okoli zastave neodrešenih dežel, pred kraljem se je zastava Trsta dvignila in povesila s klici: Viva il Re. Na zborovanju društva „Dante Alighieri“ lani v Vidmu je imel celo laški naučni minister irredentistični govor. Vsi laški listi pa so prinašali takrat govor Garibaldijev, ki se je povspel cele do te trditve, da ko pride čez leto dnij v Videm, se bo obhajala rešitev rodni bratov onstran meje. Dočim pa so nosili javno okoli v črno ovite zastave Trsta, Tridenta, Gorice, Istre in Dalmacije, so v Benetkah in v Rimu javno zažgali avstrijske zastave. Posebno moč ima irredenta v organizaciji društev, katerih je 74. „Associazione patria pro Trento e Trieste“ v Milanu ima več nego 100 filijalk, na čelu je Ricciotti Garibaldi. Bombe, katere so našli v Trstu, so prišle iz Milana ter stojijo v zvezi z irredentističnimi krogi v Milanu, Benetkah in v Vidmu. Mnogo Tržčanov je zbežalo v Italijo, ker se ne čutijo več varne pred sodnjo v Avstriji. Vsako leto pride za dan 18. avgusta v Trst mnogo irredentističnih proklamacij.

Mi to beležimo radi tega, ker doslej nismo čitali takih rečij po uradnih listih!

V Št. Vidu nad Vipavo so se utihotali doslej še neznan tatovi v noči od 14. na 15. t. m. v cerkev ter pokradli iz tabernakelja vse hostije. Vse drugo so pustili na

miru. — Najbrže so jih dovedle kake vraže do bogoskrunstva.

Usoda slovenske kmetijske šole. — Na dnevnem redu današnje deželnozbornske seja je tudi načrt, po katerem bi se spojili laska in slovenska kmetijska šola v jeden sam zavod, ali z drugimi besedami načrt, po katerem se pokoplje slovenska kmetijska šola ter se postavi tudi v tem pogledu Slovence pod laški podplat. O tem načrtu smo že pisali s pripombo, da se ogrevajo za ta načrt tudi slovenski klerikanci; zategadel bi se dalo soditi, da tak načrt, kakor ga je izdelal sloveci Hugues, tudi prodre. — Od slovenske strani bi se moralo delati edinole na to, da se slov. kmet. šola dvigne, da jo nehajo srepro gledati „od zgorej“, da bi mogel zavod vspevati ter vršiti svojo lepo nalogo v korist Slovencev — ne pa podati se Huguesu ter jo naravnost uničiti!

Utonil je v Soči 30 letni Jakob Stirel s Českega, uslužben pri železniskem podjetništvu v Solkanu. Malo višje, kjer so zabili kole v vodo v svrhu gradnje velikega mostu, je napravljena vrh čez Sočo, katera drži po drugi vrvi toln, da se pčepeljavajo delavci čez Sočo. Ko se je peljal omenjeni Stirel v soboto dop. čez vodo, se je zvezna vrh pretrgala, voznik domačin, Toni, vulgo Kopač, je znal plavati ter priplaval do brega, dočim je onega tujca tirala voda s seboj. Ko ga je prinela do omenjenih kolov, se je oprjel jednega ter klical na pomoč. Ali pomagati mu niso mogli tako hitro, ker ni bilo ljudij blizu in ker je voda tam silno deroča. Omagal je hitro in izginil v vodi. Truplo so potegnili na suho v Stračicah v soboto okoli poidne.

Razglas o denarni podpori. — Deželni odbor razpisuje eno denarno podporo letnih 240 kron, katero podeli iz dohodkov zaloga prevzvišenega deželnega glavarja grofa Franca Coroninija za obnemogle delavce, ustanovljenega v spomin na zaroko prejasne nadvojvodine Marije Valerije.

Za podporo se smeje oglasiti delavci in delavke, ki so pristojni v kateri občini poknežene grofovine gorisko-gradlske ter so postali trajno nesposobni za delo; v prvi vrsti pa se bode ozir imelo na potrebne med tistimi, ki so svoje moči obrabili samo pri podjetjih velike ali male obrti ali pa pri kmetijskih podjetjih.

Prošnje je podati do 15. oktobra t. l. v pisarnici deželnega odbora in priložiti jim je

1. spričevalo županijskega urada dotičnega kraja, potrjeno ali, če treba, dopolnjeno po županstvu pristojnostne občine, — v katerem spričevalu je vestno podpisati starost, stan družine, preživljava prosilčeva, kako se je bavil z obrti in kakšno je njegovo pravno zadržanje.

2. zdravniško spričevalo, potrjujoče prosilčevo bolehnost ali pohabljenost, ki zakrivlje njegovo nesposobnost za delo. Če se poizve, da je kaj krivega v dokazilih, na

Tu mi je pokazal skozi okno Angelico, vračajočo se z njegovo ženo iz rastlinjaka.

»Evo, kje je tvoje sreča! Evo, ondi ti ona caplja v črevljih od klobučine po snegu. Ponavljam ti: oženi se! Na tehničico zlata jo vzemi! kaj na tehničico zlata! — na karate — razumeš! Ti nimaš preprosto stalnega bivanja, ne le v fizičnem, marveč tudi v duševnem in npravstvenem obziru; nimaš podlage, nimaš miru, ona pa ti da vse to. Samo ne modruj nad njo toliko, koliko si že modroval nad svojimi zmožnostmi v petin-tridesetih let svojega življenja!

Ni mi mogel povedati ničesar boljšega, vrlejšega in bolj strinjajočega se z mojim koprnenjem, nego to, zato sem mu stisnil roko in mu dejal:

»Ne nad njo ne modrujem, ker jo ljubim.«

Na to sva se prijateljski objela.

Med tem sta dospeli mladi gospe. Sniatinska, zapazivši naju v zagrljaju, je dejala:

»Ko sva šli semkaj, sva slišali nekaj prepri, toda sedaj vidim, da je vse končalo dobro. Ali smem vedeti, o čem sta se razgovarjala?«

»O ženskah, gospa,« ji odvrnem.

»A kaj je sledilo iz tega?«

»Kakor vidite gospa: objem; daljše posledice pa dospo brez odloga.«

Toda še poprej so dospole njene sani. Po kratkim dnevu je napačil kmalu večer, in morala sta se vrniti; ker je pa vreme bilo lepo in tiho in sneg v dreveredu poteptan nalik tlaku, sva ju z Angelico pospremila do ovinka na cesti.

Poslovivši se od tega dragega para, sva se vračala domu. Mračilo se je že, toda večerna zarja nama je svetila v oči, zato sem izborno videl Angeličino lice. Bila je nekako ganjena. Domislil sem si, da sta se morali razgovarjati jako odkritosrčno z gospo Sni-

atinsko; morda je tudi upala, da prav sedaj izrečem to pričakovano besedo? Palila mi je že, toda, o čudo! jaz, ki sem si mislil, da v počutnih zadevah nadvladam samega sebe kakor malokdo; jaz, ki se smatram za koncertnega umetnika, jaz, ki sem ob času »ur vaje« ako ne z zadostno gibčnostjo, pa vsaj povsem hladno-krvno odbijal najbolj mojsterske sunke — sem bil sedaj tako ganjen, kakor kak dijak. Kaka razlika počutkov! Bal sem se, da ne bi znal izbrati pravih besed — in molčal sem.

Med tem molčanjem sva dospela do hodnika. Podal sem ji roko, kajti poteptana tla so bila polzka in ko se je oprla na mojo roko, sem začutil še enkrat, da je ona zaželjena moja žena. Črez trenutek me je ta počutek jel navdajati s trepotom in mi kakor iskre spreletavati po vseh živcih.

Dospela sva v vežo.

Ni bilo ondi nikogar, ni bilo niti še luči, samo skozi predorčke v peči se je lesketal plamenček palečega se ognja. V mraku in v neprestanem molčanju sem pomagal sleči Angelici njen podvlečen kožušček, in ko je izpod tega plašča dahnila vá-me njena toplota, objel sem jo z rokami ter stisnivši jo k sebi, se dotaknil z ustnicami njenega čela.

Zgodilo se je to tako naglo, da se sam nisem zavedal tega, kar delam. Angelica je morala preprosto otrpniti, ker se mi ni nih trohice branila. Izmuzniti pa se je iz mojih rok takoj, ko so se na drugi strani veže slišali koraki služabnika ki je nesel luč. Ona je stekla navzgor v svojo sobo, jaz pa ves razburjen, sem odšel v obednico.

Vsakemu moškemu, obdarovanemu z nekako podjetnostjo, se pripeti časih kaj takega v življenju, zato se je pripetilo tudi meni — toda po navadi sem bil dovolj miren in nisem izgubljal zavesti. Sedaj pa so

mi misli in vtisi spreletavali po glavi, kakor bi jih bil podil veter. Na srečo je obednica bila prazna; teta in Angeličina mati sta sedeli dalje v manjšem salonu.

Prišel sem tjakaj, toda moje misli so blodile tako daleč od tod, da sem komaj razumel, kaj sta mi ti gospe govorili. Polastil se me je nemir. Domišljeval sem si, da se nahaja sedaj Angelica v svoji sobi, da si stiska senci z rokami; prizadeval sem si začutiti in razumeti, kaj se je moglo v tem trenutku goditi v njenem srocu in glavi.

Med tem pa se je Angelica v kratkem vrnila. Odahnil sem si, ker se mi je zdelo, ne vem radi česar, da se ta večer več ne pokaže. Lice ji je bilo zagorelo in oči so se ji bliščale, kakor bi se bila sprebudila iz snu. Očividno si je prizadevala ohladiti s pudrom svoje razpaljeno lice, kajti njega sled se je videl na levem sencu. Njena prikazen me je ganila. Začutil sem, da jo zelo ljubim.

Poprijevši se nekega posla, je sedela s povešenimi očmi; zapazil pa sem, da diha urno in enkrat, dvakrat so se moje oči srečale z njenim vprašajočim, nemirapolnim pogledom.

Hoté razprašiti ta nemir, se vmešam v razgovor starejših gospej, ki so govorile o Sniatinskem in rečem:

Sniatinski mi je očital danes, češ, da sem pravcat Hamlet, ker preveč modrujem, toda jaz mu dokazem, da temu ni tako — a to že jutri.«

To jutro sem izrekel s povdankom ter zapazil, da je Angelica to izborno razumela, ker je vprla vame svoj pogled; teta pa, ki se ni domislila, zakaj gre, je vprašala:

(Dalje pride.)

katera se je oprl podpiranec, ali pa če neha njegova bolehnost, ustavi se takoj podpora.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici vabi poljedelce na podpis za Tomažovo žlindro, katero bo letos po 5-25 kron 100 kg v društveni blagajnici in po 5-10 kron celi vagoni na postaji v Gorici.

Ogenj. — V nedeljo zjutraj je gorelo v nekem hlevu v Krombergu. Hlev je last grofa Coroninija. Zanelil je deček kmeta Komela. Zgorelo je 60 kvinjalov sena, 1 krava in 1 tele. Škode je okoli 2600 K.

Tatvina v cerkvi. — V St. Petru se je zgodila v noči na tork tatvina. Ukraden je ciborij in 3 kelih in 2 skrinjici za miloščino. Škode je okoli 500 K. Pravijo, da se je klatil prejšnji dan po St. Petru neki sumljiv clovek. V cerkev je prišel najbrže po lestvi, katero rabijo zidarji pri popravljanju cerkve.

Občinske volitve v Prračial v petek in soboto so se izvršile povsem mirno. Volitev župana bo v kratkem.

Iz St. Andreža smo dobili: Vsled poziva Sočinega dopisnika sešli so se obč. može v posvetovanje in soglasno obsodili dopisnika kot grdega obrekovalca in lažnjivca, ker naš č. g. župnik ne uganja v cerkvi politike, ne dela reklame za farovške liste ter ne vsiplje toče na liberalce. Njegovi mirni govori so pravi biseri skrbnega duševnega pastirja. — Zapisnik seje št. 579. v St. Andrežu, dne 18. septembra 1904. Navzoči Andrež: Lutman, župan, podžupani in starasine.

„Ostija, kristjani smo mi!“ — Tisti volčji kristijan, ki sliši na ime Vuk, je bil zadnjič hitro pritekkel k nam s „popravkom“, da v poned. po znani „slavnosti“ ni kričal „Ostija, kristjani smo mi!“ — mislil je namreč da s tem „popravi“ vest tako, da s p l o h ni kričal „Ostija, kristjani smo mi!“ Ali tega junaka je naš resnicoljubni poročevalec hitro ugnal v kozji rog ter pokazal, da je kričal tako Vuk v tork. Vuka sedaj ni več blizu, zato potrjuje z molkom, da je res kričal „Ostija, kristjani smo mi!“

Poznamo pa še nekega drugega „kristjana“, ki je rekel, da kako je lepo se tako veseliti, zraven pa pridela grozovito kletev p... Madonna! Lepi kristjani! — Poznamo tudi „kristjane“, ki ljudi napadajo z zausnicami, pa se potem skrivajo. Če ne bodo lepo pri miru, pridejo imena na dan! Potem bo „koncert!“

V slov. šolo Podturnom se je vpisalo letos 15 učencev. Vsi so tam iz bližine; zato bodo najbrže vstrajali do konca leta v tamkajšnji šoli!

Kakor kaže. — Dr. Gregorčič se je bil povspel pred par leti do gorostane trditve v svojem glasilu, da se ne godi nobena posebna krivica Slovincem, čez iz nekaterih delov pošiljajo svoje otroke v šolo Podturnom. Takrat je vrgel od sebe ves boj za slov. mestno šolo. Kot Pajerjev zavezanec ni mogel drugače! Sedaj pa pišejo po „Gorici“, da je lega šole Podturnom nezdrava ter poslojpe neprimerno za šolo. — To je le grda hinavščina — kajti čemu pa je podil se pred kratkim časom dr. Gregorčič slov. otroke v to nezdravo in za šolo neprimerno poslojpe?!

Nesreča pri delu. — 28-letnega Jos. Calascija iz Italije, delavca pri železnici v Kanalu, je zadel velik kamen v glavo in v hrbet, ko je eksplodirala mina. Delavec je težko ranjen. Pripeljali so ga v Gorico v bolnišnico.

V bolnišnici usmiljenih bratov se nahaja neki 32 letni umobolni A. Furioso iz Turjaka. Ker je bil zadnje čase miren, so mu dajali dela na vrtu. Pri delu pa je te dni kar nakrat zdivil ter z orodjem v roki podil druge. Tudi strezniki so morali bežati. Še le čez čas se je posrečilo nadzorniku s pomočjo streznikov, prijeti nesrečnika ter ga zvezati.

V prislino delavnic v Ljubljano so odpeljali znanega 18-letnega tatca J. Stekarja iz St. Ferjana. Bil je nevaren poljski tat.

Ponovril je 78 K svojemu gospodarju A. Kühnelu ml. njegov uslužbenec Iv. Maier. Denar je inkasiral, pa ga ni oddal. Maierja so zaprli.

Pri Ribembergu je pri eksploziji mine kamenje zasulo laskega delavca A. Rumbaldija. Zlomljeno ima tudi levo nogo.

Dekliški dom. — Gojenke se že sprejemajo na stanovanje in hrano. Cena po dogovoru. Naslov: Gospa Marija Drašler, Via del Ponte Isonzo 6.

Rogaški „Styria-vrelec“

zdravilna voda proti

zelodnim oteklinam in krču, Zdravniško „Bright“-ienemu vnetju obistji, priporočeno! kataru v požiralniku in jabolčniku, zelodnemu in črevesnemu kataru, kislej scalnej „dlathest“, sladkorni scalni driski, Izvrstni zdravilni vspehi: jetrnim boleznim. Zaloga na debelo pri A. Jeretiču v Gorici.

Vojna med Rusi in Japonci.

Mesto Mukden.

Mesto Mukden je glavno mesto pokrajine istega imena. Mukden je od starodavnih časov glavno mesto Madžurije. Pet kilometrov severozapadno od mesta se nahajajo rakve „Čaolin“ in 12 kilometrov severovzhodno pa cesarska pokopališča „Fulin“, v katerih so pokopani telesni ostanki vseh prednikov sedaj vladajoče cesarske kitajske dinastije. Cesarske rakve obdaja krasen park, v katerem rastejo več sto let stari borovci in oljke ter je okrašen z mavzoleji, kipi in drugimi spomeniki. Mukden leži na ravnini v dolini reke Hun, 4 kilometre daleč od reke. Mesto in predmestja obdaja 15 kilometrov dolgi zid, zgrajen iz opeke. Ta zid ni posekno trden ter se je na mnogih mestih že porušil. V središču tega obzidanega prostora je notranje ali takozvano cesarsko mesto, ki ima četrverogolato podobo in je ločeno od drugega mesta po visokem, zelo trdnem zidu iz kameua. Periferija notranjega mesta znaša 6 kilometrov; zid je 6 do 10 metrov debel in 6 metrov visok. V vsaki starih sten je po dvoje vrat, ki so tudi od znanj obdana s posebnim zidom. Vrata so lesena, okovana z železom ter precej velika, ali že strohnela. V notranjem mestu se nahajajo cesarska palača, vsa administrativna poslopja in bogatejše trgovske trdnice, med temi tudi podružnica ruskokitajske banke. Po štatu iz leta 1901. je imel Mukden 81.300 kitajskih prebivalcev, dočim jih je bilo pred ustajo boksarjev še enkrat toliko. Še sedaj je Mukden v južni Mandžuriji središče za trgovino in obrt. Vzhodno-kitajska železnica se nahaja zapadno od mesta. Reka Hun je pri vasi Hunhaju nasproti Mukdenu široka 160 metrov, globoka pa le pol metra.

Japonska črna vojska.

Čuje se, da namerava Japonska organizovati črno vojsko I. reda. Vsi moški od 32. do 40. leta bodo poklicani pod orožje. Črna vojska bo imela 8 divizij ter bo stela skupno 120.000 mož.

Protl Mukdenu.

Japonci prodirajo proti Mukdenu, gotovo z namenom, da izzovejo tam večjo bitko. Med predstražami so vedno male praske. Zanimivo je, da je kitajska vlada kakor poročajo iz Londona, naprosila ruske in japonske vojskovodje, naj bi se ne bojevali pri Mukdenu z ozirom na tamkajšnje cesarske grobove, katere imajo Kitajci v velikih čislh. Odgovora kitajska vlada se nima.

Japonski pomorski častnik na Danskem.

Kodanjski „Ritzavov biro“ poroča: Japonski pomorski kapitan Takihana je te dni posetil mesta Korsör, Niborg in predgorje Skagen. Dne 18. t. m. je odpotoval v Nemčijo. Redarstvo je opazovalo vsa njegova gibanja. — Iz Londona poročajo 16. t. m. Japonski vohun, ki je bil včeraj v Skagenu aretovan, je bil danes puščen na svobodo. Konstatiralo se je, da je to japonski pomorski ataše Takihana iz Berolina. Danes je odpotoval v spremstvu policijskih uradnikov proti jugu. Takihana je izjavil, da je napravil zabavni izlet. Toda sodi se, da je hotel opazovati rusko eskadro, ki ima odpluti po danskem morju.

Brzjojavka carja Nikolaja na generala Kuropatkina.

Glasom brzjojavke iz Mukdena od 15. t. m. je izdal general Kuropatkin na svoje čete tako-le dnevno povelje: Danes sem prejel od carja sledečo brzjojavko: Iz vašega poročila o bojih pri Liaojangu sem razvidel, da je bilo nemožno se nadalje držati pozicije, ne da bi bili konečno zajeti. Umikanje cele armade pod najtežjimi pogoji in ob zelo slabem stanju potov, ne da bi bili izgubili topništvo oziroma prtljago, je izborno delo. Hvala vam in četam za hrabra dela in neprestano požrtvovalnost. Pomozi Bog. Nikolaj.

Kuropatkin je dodal: „Objavlja armadi ta nov dokaz carske milosti, sem trdno uverjen, da stori v predstoječih bojih vsak vojak vse možno, da porazimo sovražnika ter opravičimo zaupanje carjevo in vse Rusije“. To dnevno povelje se je na slovesen način prečitalo vsem četam.

Japonski pogoji za mir.

Japonci pravijo, da kadar vzamejo Mukden, zasedejo otok Sahalin, in potem bodo pripravljene sprejeti mirovne pogoje. Ti bodo taki: 1.) mednarodni sindikat prevzame mandžursko železnico ter jo upravljal edinole kot obrtno podjetje; 2.) Rusija mora plačati 2 milijardi kron vojne odškodnine; 3.) Rusija mora izročiti Japonski vse vojne ladje, ki se nahajajo v kitajskih vodah. — Drugih bolečin nimajo!

Mali junak.

Vojni dopisnik lista „Vostočnja Obo-srenje“ poroča o junaskem činu trinajstletnega ruskega dečka Nikolaja Lujev. Malega junaka je posinovil ruski poročnik, ki pa je izgubil življenje na „Petrovavlovsku“. Sedaj se pa mali dečko sam udeležuje vojne. Zasluzil si je za svoje čine že dva križca Jurjevega reda, sedaj ga pa čaka za novjunaški čin že tretji. Prinesel je namreč iz Port Arturja v ruski tabor poročilo generala Steslja. — Dogodki, ki jih je doživel na tej potiski japonski tabor, so kar romantični. Dvakrat se mu je posrečil poizkus brez nezgode, tretjič so ga pa vjeli Japonci. Toda, ker je še mlad, ga niso strogo stražili in to okolnost je porabil ter usel Japoncem. Ti so sicer zapazili njegov beg ter streljali za njim, toda on jim je, ne zmenec se za dobljeno rano, usel ter srečno došel tja, kamor je bil namenjen, v rusko taborišče.

Letna penzija za dva Japonca.

Francoski poslanik v Tokiu je izročil letno penzijo onima dvema riksakulijema, ki sta ob priliki carjevega potovanja po Japon-skem mu resila življenje. Znano je namreč, da se je neki zblazneli policaj z golo sabljo vrgel na carjeviča, ko je ta obiskal kraj Otzu na obali jezera Biva. Oba riksakulija sta pomagala carjeviču ter mu resila življenje. Car se je izkazal hvaležnega ter jima je določil letno penzijo, vsled katere moreta za japonske razmere udobno živeti. Ko je izbruhnila sedanja vojna, sta se oba moža že bala, da bosta zopet morala voziti rikso. Veselje obeh je pa sedaj, ko vidita, da sta se motila, tem večje.

Port Artur.

Iz Čifu poročajo o strašnem obstreljevanju Port-Arturja v noči na 18. t. m. Japonska granata je padla v malo zalogo streliva na Zlatem hribu in tretja baterija je vsled tega zletela v zrak.

General Steselj je dobil od Kuropatkina baje povelje, da naj skuša vstrajati še do meseca januarja. Takrat je pričakovati važnih dogodkov. Kitajci zapuščajo mesto. Ruska posadka se počuti dobro, živil in streliva je še za 5 ali 6 mesecev. Bolnim in ranjenim vojakom strežejo tudi dečki.

Poročnik Radzivil.

Ruski poročnik Radzivil, ki se je udeležil burske vojne na angleški strani, je dospel v Čifu ter ima seboj pisma generala Steslja na Kuropatkina. Poročnik je srečno prodril skozi japonsko blokado. Radzivil pripoveduje, da si obe vojujoči stranki ne prizanašati in bele parlamentarne zastave se več ne spustujejo. General Steselj je v nekem svojem dnevnem povelju naglasil, da je treba preliti tudi zadnjo kapljo krvi. Ako proderejo Japonci v trdnjavo, ne bodo zamogli japonski častniki brzdati svojih vojakov, da isti ne prično obče klanje. Poveljnik je baje svetoval 300 postrežnicam, naj zapuste trdnjavo, iste so pa to odklonile. Raje hočejo preliti svojo kri, kakor pa zapustiti svoja mesta. Radzivil je dostavil, da je v Port-Arturju še mnogo streliva za topove in za puške, a Rusi da rabijo kitajske kroglice le iz stredljivosti.

Protl Mukdenu.

Japonci prodirajo proti Mukdenu. Sodi se, da utegne priti tam do velike bitke. Rusi pa se baje še umikajo iz Mukdena proti Tienlingu, ki je močno utrjen. Kuropatkin se ne spusti v bitko pri Mukdenu.

Izpred Port-Arturja

se poroča o novih japonskih maskokih na trdnjavo. Steselj je brzjojavil cesarju 16. t. m., da so napadli Japonci v noči opetovano utrdbe pri vodovodu, pa so bili odbiti z velikimi izgubami. Dne 19. se je vršil baje splošen velik naskok Japoncev na Port-Artur, ki je trajal do trde noči.

Zadnje vesti.

Iz Londona poročajo, da v Šangaju govori, da je bil v zadnjih bojih ubit general Miščenko, poveljnik kozaske konjenice, ali vest ni potrjena. — Kakor poročajo znani polkovnik Gädke, je padlo pri Liaojangu 30.000 Japoncev. — Kakor poročajo iz Čifu, so Japonci res naskočili v noči na 20. Port-Artur, pomagalo je baje tudi bro-dovje. Pravijo, da so zajeli Japonci dva važna forta!!

Razgled po svetu.

Kranjski deželni zbor je tudi sklican, ali zborovati ne bo mogel, ker je že gotovo, da bo dr. Šusteršič nadaljeval svojo brezvestno obstrukcijo, vsled česar ne bo redno delo mogoče v dež. zboru. Tako bodo klerikalci na Kranjskem škodovali še naprej v prvi vrsti kmetu — potem pa bodo kričali, da so naprednjaki krivi nedelavnosti v dež. zboru.

Sadna razstava v Radovljeli, na katero smo svoj čas opozorili, je bila otvorjena v soboto ob navzočnosti odličnih oseb.

Radi dogodkov na ljubljanskem kolodvoru, zadnjič opisanih, so zaprli 5 oseb, med njimi 4 slov. visokosolce. Vse pridržijo v zaporu do obravnave.

Slovenske tiskovine na sodnji v Trstu cislajo tako, da jih rabijo za — stranskišče. S slovenskimi tiskovinami proč — laske pa silijo Slovincem, pri tem pa se še izgovarjajo, da nimajo slovenskih!

Glasbeni dom zgradijo v Postojni za tamkajšnji salonski orkester in mešani pevski zbor. Načrt je napravljen in konstituiral se je konsorcij v to svrho.

Tovarna ilirskih testenin v Ilirski Bistrici bo kmalu pod streho. V trgovini že težko pričakujejo slovečih testeninskih izdelkov tvrdke Žnidarsič & Valenčič.

Skupščina „Zveze slov. pevskih društev“ v Ljubljani v nedeljo je vsela prav povoljno. Zbralo se je nad 50 skupščinarjev, ki so zastopali nad 20 pevskih društev. Pevsko in glasbeno društvo v Gorici je zastopal dr. Tuma. „Zveza“ je že nad 100 članov broječa pevska armada. Predsednikom je bil izvoljen prof. Štrifof. Volila sta se tudi odbornika za Trst in Gorico. Zvečer je bil na čast skupščinarjem koncert v veliki dvorani „Nar. doma“.

Slovenel v Belemgradu. — Na slavnosti v Beligrad je odšlo kakih 50 Slovencev. V Zagrebu so bili jako slovesno sprejeti. Navdušen je bil sprejem v Belemgradu skupno s Hrvati. Jugoslovansko umetniško razstavo je otvoril kralj sam ter si jo ogledal. Izrekel se je kralj jako pohvalno o slovenskih delih, katerih je 160.

Delavsko bralno društvo v Idriji je slavilo v nedeljo 11. t. m. dvajsetletnico svojega obstanka ob obili udeležbi in velikem zanimanju.

Nemški državni tajnik, knez Herbert Bismarck, je umrl v nedeljo na svoji grajščini Fridrichsruhe.

V nemški Afelki je buknila nova vstaja na dan. Kakor znano, imajo Nemci tam mnogo posla s Hereriji; sedaj pa so se vzdignili na jugu se Hotentoti. Nemska vlada je v skrbeh radi te vstaje.

Štrajk v Italiji se bliža deloma koncu. V Rimu, Milanu, Turinu, Bolonji in Florenci je vse mirno. V Benetkah pa so začeli 18. t. m. štrajkati gondoljerji in uslužbenci kanalskega parnega društva. V Neapiju štrajkajo uslužbenci tramvaja. — Ali bržčas se štrajk poleže kmalu, če se to že ni zgodilo.

Nesrečno smrt je storil kmet Jakob Didović v Smokvici na Korčuli. Zjutraj se je odpravil z oslom v vinograd na trgave, kar se je osel splasil ter pri tem z vrviyo ovil kmeta, da je padel na tla. Potem ga je vlekel kakih 150 m daleč po kamenju. Nesrečni Didović je na dobljenih ranah kmalu na to umrl.

Papež odobril tirolskega deželnega glavarja. — Na Tirolskem imajo novega deželnega glavarja, pobožnega dr. Kathreina. Papeževa brzjojavka nanj se glasi tako-le: Njeg. Svetost je jako vzradoščena na izrozu Vaše udanosti do sv. stolice. (Ko je bil imenovan deželnim glavarjem, je dr. Kathrein izrazil svojo udanost papežu!) Papež vidi v napovedanem Vašem programu odkrito zadovoljstvo in pričakuje zaupno, da bo Vaše delovanje s pomočjo božje milosti v blagoslov Tirolski! — Tako se spodobi, da papež potrjuje deželne predstojnike!

Afera dalmatinskega namestnika. — Dalmatinski uradni list naznanja, da je ministarski predsednik dr. Körber na predlog barona Handla odredil, da se takoj o znani aferi, v kateri je bil namestnik Handl obdolžen, da je Dalmatince zasramoval, uvede uradna preiskava. Izid preiskave se obelodani. Ta izjava je obudila v dalmatinskih političnih krogih veliko presenečenje, ker se ve, kako se vodijo take uradne preiskave in koga zaslišijo.

Vinska klavzula. — V novi trgov. pogodbi med Avstro-Ogrsko in Italijo je točka o vinski carini rešena na ta način, da se 400.000 do 450.000 met. stotov letošnjega vina pripusti po podvojeni dosedanji carini. S 1. jan. 1905. pa preneha vsak olajšava za italijanska vina ter je v novi pogodbi določena carina 60 K na hektoliter italijanskega vina.

Deželni proračun v Galičiji. — Dezelni odbor je izdelal proračun za leto 1905. Potrebščine se izkazuje 26.907.766 K, za 1.678.385 K več nego za tekoče leto. Dohodki so proračunjeni na kron 10.376.958. V pokritje primanjkljaja se predlaga 50% zvišanje deželnih doklad, ki bodo znašale potem 16.096.963 K. Nadalje se navetuje najeti posojila 6.250.000 K za regulacije rek iz Karpatov.

Rusi o Körberjevem potovanju v Galičijo. — Peterburški „Kraj“ piše o Körberjevem galiskem potovanju: Körber je bil v Galičiji kot prvi državni uradnik in kot politik. Prijazno in morebiti še preveč prisrečno je bil sprejet. Galiska načelnika državne in avtonomne uprave sta Körberja sprejela gostoljubno in ga obenem opozorila na važne deželne potrebščine. Iz Körberjevih govorov je razvidno, da zaupa sedanjim voditeljem Galičije. Različna so mnenja o političnih vzrokih Körberjevega potovanja. Prevladuje pa mnenje, da čuti ministarski predsednik potrebo, vladati s parlamentom, in zato izkuša pridobiti poljski klub za svojo večino. Gotovo je, da bo Körber o Galičiji sodil drugače, kakor je prej.

Prodaja praznih sodov

iz hrastovega lesa

Magistratna ulica št. 6 v Gorici

Anton Ivanov Pečenko - Gorica

Velika zaloga

pristnih bolih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna in točna.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih pivovaren Zalec-Laški Trg in plzenjskega piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Měšánské pivovarny“.

Zaloga leži, karerega se oddaja le na dobelo od 100 kg naprej.

Veliki prazni sodovi

iz Srbije

iz hrastovega lesa z železnimi obroči, od 2, 7, 20, 30 do 70 hektolitrov, 6-7 cm debelosti v glavi, v popolnoma dobrem stanju, so na prodaj, kakor tudi kadi različnih velikosti. Natančneje se izve pri gosp. L. Sternu, na Franc-Josipovi cesti št. 9.

A. vd. Berini - Gorica

Šolska ulica št. 12

velika zaloga oljkega olja

prve vrste

najboljših tvrd iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo. Prodaja na drobno: K —72, —80, —88, —96, 1-04, 1-12, 1-20, 1-36, 1-44, 1-60, 1-80.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštino prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolno vporabe olja; po vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenski ali mesečni obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Deleži: a) podpisani K 1.210.300

b) vplačani 405.188

Dana posojila 1.631.164

Vloge 1.203.438

Fr. Podberšič,

autoriz. kamnoseški mojster, Gorica, Tržaška ulica št. 17.

Priporoča

se slavnemu občinstvu za bližajoci se vseh vernih duš dan

svojo bogato zalogo

različnih nagrobnih spomenikov, bodisi priprostih ali finih iz kraškega kamna najboljše vrste za 15 kron in više.

Sprejema in izdeluje vsakovrstno kamnoseško in strgarsko stroko spadajoča dela po prav zmernih cenah.

V zalogi ima tudi razne kamenite plošče, umivalnike za kuhinje, žabe itd.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Naznanilo.

Usojam si naznaniti slav. občinstvu, da sem otvorila v ulici Leoni št. 4

ljudsko kuhinjo

kjer točim tudi Puntigamsko pivo.

Jedi so pripravljene ob vsaki uri. — Cene zmerne.

Nadejaje se, da me bo slav. občinstvo podpiralo, bilježim spoštovanjem

Ipavica Alojzija.

Kerševani & Čuk

v Gorici

v ulici Riva Castello št. 4 (konec Raštelja).

Priporočata slavn. občinstvu iz mesta in z dežela

svojo mehanično delavnico, zalogo šivalnih strojev in dvokoles iz tovarne „Puch“ ter drugih sistemov

Sprejemava vsako popravo in rekonstruiranje bodisi šivalnih strojev, dvokoles pušk in samokresov.

Vsako popravo, šivalni stroj ali dvokolo jamčiva.

Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo, zagotavljava, da so izdelki najine zaloge najboljše vrste in trpežni, ter izvršuje vsako popravo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

Gorica Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuja vina. Izvirno pilzensko „prazdroj“ - pivo.

Redka priložnost!

Le kratek čas!!

Radi preselitve moje prodajalnice v hišo gospoda Pauletig-a, Gosposka ulica št. 10, tik hotela „Tri krone“, razprodam razno blago, samo do končne preselitve pod lastno ceno

kakor: okoli 500 zimskih in letnih blus od 1 krone naprej, razne otroške obleke predpasnike, spodnja krila, čepice i. t. d.

Po močno znižanih cenah.

raznovrstne dežnike, solnčnike, pihalke, čipkaste ovratnike, volnene rute, razne pletenine kakor: rokavice, nogavice, jopice, Jaeger-perilo, svilene in volnene šerpe, žepne robce, galoše, domače čevlje, moderce, pasove, svileno blago za bluze in okraske; nadalje razno perilo za gospode kakor: srajce, hlače, ovratnice; sport-nogavice, in jopice i. t. d. — Razno modno blago za dame in gospode.

J. Zornik, trgovina modnega blaga in perila. Gosposka ulica št. 7.

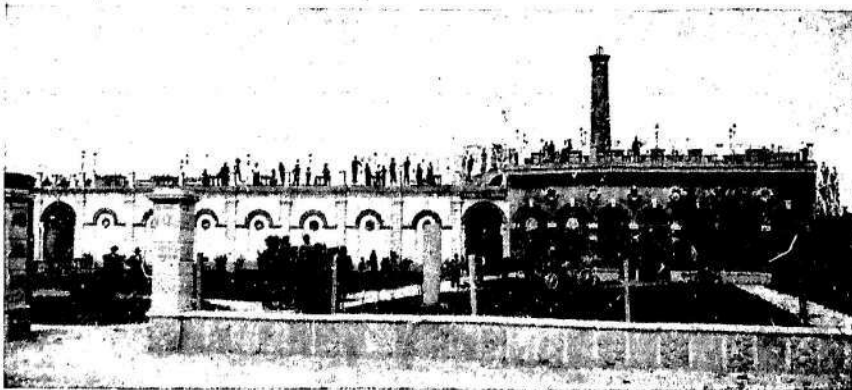
Prodaja ledú

umetnega, zdravstvenega

Magistratna ulica št. 6

tovarne

Josipa Goriup.

Doslej je izšlo v zalogi „Goriške Tiskarne G. Gabršček“ v Gorici

7 knjig „Denca slovanskih povestij“

8 8

I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev na Poljskem. — 3. Slepčovodja. — 4. Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške sličice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sovražnik. — Cena K 1-

II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije in resničnost. — 5. Na brodu. — 6. Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Žyvila ali moč domovinske ljubezni. — 8. Črnogorski stotnik. — 9. Odrtnik. — 10. O Hiljakih. — Cena K 1-

III. knjiga: 1. »Prokleti ste...!« — 2. »Kadar pridem z vojne!« — 4. Pomladni mraz. — 5. Slike. — 6. »Narodne pripovedke«. — Cena K 1-20

IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. — 3. Mala igra. — 4. Stara pestunja. — 5. Maščeval se je. — 6. Jetnikovi otroci. — Cena K 1-20

V. knjiga: 1. Lux in tenebris lucet. — 2. Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4. Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu. — 6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8. Dva huzarja. — Cena K 1-20

VI. knjiga: 1. Črtice z ogljem. — 2. Ta tretja. — 3. Poroča po pomoti. — Cena K 1-20

VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla prikazen. — 4. Pripovedka o ošabnem Ageju. — 5. Stari oče Zahar. — 6. Gorolomov. — 7. Strašna osвета. — 8. Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1-20

»Venec slov. povestij« prinaša prevode iz rusčine, poljščine, češčine, slovaščine in srbohrvaščine. — Izhaja v nedolocenih rokih.

Rdor naroči po pošti, naj pridene 10 vin. za poštino.

Posilja se jedino po povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Na zahtevanje pošiljamo cenik naše književne zaloge.